

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5085/2543

พนักงานอัยการ ประจำศาลแขวงสงขลาโจทก์ บริษัทพิจานพาณิชย์ จำกัดผู้ร้อง นายพิยุทธิ์ พรหมเรือง
กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 18, พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 134, พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.
2522 มาตรา 160 ทวิ, ป.อ. มาตรา 33

ย่อ / หลักกฎหมาย

การริบทรัพย์สินเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรือจำเลยอีกสถานหนึ่งด้วยตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18(5) ประกอบมาตรา 33(1) ฉะนั้น การคืนของกลางแก่เจ้าของ
ทรัพย์ผู้สุจริตหรือผู้ที่มีรู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดถือเป็นข้อยกเว้นอันจะต้อง
พิจารณาโดยเคร่งครัด เพราะเท่ากับเป็นการยกเว้นโทษดังกล่าวให้แก่จำเลยไปด้วยในตัว จำเลยนำ
รถจักรยานยนต์ที่เข้าซื้อไปใช้ขับแข่งรถในทางอันเป็น การกระทำที่ผิดกฎหมาย ย่อมเป็นการผิด
ข้อสัญญาเข้าซื้อ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ริบรถจักรยานยนต์ของกลาง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต่อผู้
ร้องตามข้อสัญญาโดยต้องชดใช้ราคา หากผู้ร้องต้องการใช้สิทธิแห่งตนโดยสุจริตและตาม
ความประสงค์หลักในการทำสัญญาเข้าซื้อ ผู้ร้องควรที่จะเรียกร้องเอาการชำระหนี้เรื่องราคาจาก
จำเลยให้ครบถ้วนตามข้อสัญญาเข้าซื้อ หากควรเรียกร้องเอารถจักรยานยนต์ของกลางอันอาจ
ก่อให้เกิดประโยชน์แก่จำเลยด้วยไม่ หรือนับเป็นการเบียดเบียนไม่เรียกร้องค่าเข้าซื้อเพื่อจะ
ช่วยเหลือจำเลยมิให้ต้องรับโทษเต็มตามคำพิพากษาที่กำหนดไว้ พฤติการณ์ของผู้ร้องเป็นการขอ
คืนของกลางโดยไม่สุจริต

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองและริบรถจักรยานยนต์ของกลาง ตาม
พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 134, 160 ทวิ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
33 ซึ่งศาลชั้นต้นได้พิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองและริบรถจักรยานยนต์ของกลางผู้ร้องยื่นคำร้อง
ว่า ผู้ร้องเป็นเจ้าของรถจักรยานยนต์ของกลางและมีรู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของ
จำเลยที่ 1 ขอให้คืนรถจักรยานยนต์ของกลางแก่ผู้ร้องโจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า ผู้ร้องไม่ใช่เจ้าของ
กรรมสิทธิ์รถจักรยานยนต์ของกลางและรู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ขอให้ยกคำร้อง
ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องผู้ร้องอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษากลับ ให้คืนรถจักรยานยนต์
ของกลางแก่ผู้ร้องโจทก์ฎีกาฎีกาวิวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังได้ว่า
เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2540 จำเลยที่ 1 ได้ทำสัญญาเข้าซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางไปจากผู้ร้องใน
ราคา 65,280 บาท ชำระเงินในวันทำสัญญา 18,000 บาท ส่วนที่เหลือผ่อนชำระ 24 งวด งวดละ
1,970 บาท หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ได้ผ่อนชำระค่าเข้าซื้อแก่ผู้ร้อง 11 งวด ครั้งสุดท้ายชำระในวันที่
18 สิงหาคม 2541 ต่อมาในคืนวันที่ 21 สิงหาคม 2541 จำเลยที่ 1 ได้นำรถจักรยานยนต์คัน
ดังกล่าวไปกระทำผิดกฎหมายด้วยการใช้รถขับแข่งในทางไปตามถนนนิพัทธสงเคราะห์ 1 โดยไม่
ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจร เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 1 พร้อมยึด
รถจักรยานยนต์คันดังกล่าวได้ และส่งพนักงานอัยการประจำศาลแขวงสงขลาฟ้องคดีต่อศาลใน
วันที่ 22 สิงหาคม 2541 ต่อมาเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2541 ศาลชั้นต้นได้พิพากษาลงโทษจำเลยที่

1 และบริบทจรรยาบรรณของกลาง ก่อนที่ผู้ร้องจะได้บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อแก่จำเลยที่ 1 ในวันที่ 3 ตุลาคม 2541 และก่อนบอกเลิกสัญญาผู้ร้องได้แจ้งให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าเช่าซื้อส่วนที่ยังค้างชำระ 25,610 บาท หรือนำรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวส่งคืนผู้ร้องในสภาพเรียบร้อย คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ผู้ร้องขอคืนของกลางโดยสุจริตหรือไม่ ซึ่งข้อนี้โดยผลของกฎหมายถือว่าการบริพัตรสินเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรือจำเลยที่ 1 อีกสถานหนึ่งด้วยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18(5) ประกอบมาตรา 33(1) ฉะนั้นการคืนของกลางแก่เจ้าของทรัพย์สินผู้สุจริตหรือผู้ที่มีรู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดถือเป็นข้อยกเว้นอันจะต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดเพราะเท่ากับเป็นการยกเว้นโทษดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 1 ไปด้วยในตัว เรื่องนี้เดิมผู้ร้องได้มอบการครอบครองรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวแก่จำเลยที่ 1 โดยสัญญาเช่าซื้อเพื่อแสวงหากำไร ดังนั้น ความประสงค์หลักของผู้ร้องจึงอยู่ที่ราคาเช่าซื้อจากจำเลยที่ 1 ส่วนกรรมสิทธิ์ในรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวผู้ร้องมีเจตนาจะโอนให้แก่จำเลยที่ 1 อยู่แล้ว เมื่อจำเลยที่ 1 ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ระหว่างที่สัญญาเช่าซื้อยังมีผลใช้บังคับอยู่ การที่จำเลยที่ 1 นำรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวไปใช้ขับแข่งรถในทางอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายกรณียอมเป็นการประพฤติดังกล่าวผู้ร้องจึงต้องรับผิดชอบตามเอกสารหมายเลข ร.5 ข้อ 5 ครั้นศาลชั้นต้นพิพากษาให้บริบทจรรยาบรรณของกลาง จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบผู้ร้องแต่ฝ่ายเดียวตามสัญญาข้อ 6 โดยต้องชดเชยราคาแห่งทรัพย์สินตามสัญญาข้อ 12 ซึ่งตรงตามเจตจำนงของคู่สัญญา อีกทั้งยังทำให้การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดหรือจำเลยที่ 1 เกิดประสิทธิผลอย่างสมบูรณ์ด้วยเหตุดังกล่าว หากผู้ร้องต้องการใช้สิทธิแห่งตนโดยสุจริตและตามความประสงค์หลักในการทำสัญญาเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ของกลาง กับจำเลยที่ 1 ผู้ร้องก็ควรที่จะเรียกร้องเอาการชำระหนี้เรื่องราคาจากจำเลยที่ 1 ให้ครบถ้วน ดังสัญญาข้อ 12 ตามที่กล่าวมาแล้วในตอนแรก หากควรที่จะเรียกร้องเอารถจักรยานยนต์ของกลางอันอาจก่อให้เกิดประโยชน์แก่จำเลยที่ 1 ด้วยไม่ หรืออีกนัยหนึ่งนับเป็นการเบี่ยงเบนความมุ่งหมายในสัญญาเช่าซื้อไม่เรียกร้องเอาค่าเช่าซื้อตามที่กำหนดไว้ในสัญญาประดุจดังเพื่อจะช่วยเหลือจำเลยที่ 1 มิให้ต้องรับโทษเต็มตามคำพิพากษาที่กำหนดไว้ทั้ง ๆ ที่ได้รับรู้ไว้ในสัญญาข้อ 5 แล้วว่าไม่ให้จำเลยที่ 1 นำรถจักรยานยนต์ของกลางไปใช้ในการกระทำความผิดพฤติการณ์ของผู้ร้องเป็นการขอคืนของกลางโดยไม่สุจริตจึงไม่ชอบที่ผู้ร้องขอคืนรถจักรยานยนต์ของกลาง คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 9 ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น"พิพากษากลับ ให้ยกคำร้อง

องค์คณะ

ระพีณ บุญสิทธิ์ · สุเทพ เจตนาการณ์กุล · วินัย ตูลย์ภักดี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5085/2543>